

En memoria da Maria Giossi-Monn

29 da matg 1931 – 10 da fevrer 2021

Avon strusch navonta onns ei Maria Giossi-Monn naschida sco quart affon da Maria Barla, naschida Caduff da Rueras e da Gion Battesta Monn da Sedrun.

Siu bab vegneva era numnaus il canistrer, buca per buschia, mobein perquei ch'el fageva da tuttas sorts canastras.

Ensemens cun ses 5 fargliuns crescha Maria si en tgèsa gronda, tgèsa gronda gest forsa perquei che en quella casa vivevan 4 grondas

famiglias. Ella raquintava meinsvart a nus dalla gronda truscha en quella casa cun varga 20 affons. Mo els hagien giu ina biala affonza. Giusut casa mavien els igl unviern cun skis, las buobas secpescha en rassa carpun e caltscheuls liungs da launa. La neiv taccavi vid il resti, quei matei ch' els eran da gliez temps buca ils megliers skiunzs ed eran savens cul tappun ella neiv.

Suenter ver frequentau las scolas da vischerna serenda Maria a Schaf-fusa en in tener casa. Ils frars pli vegls eran gest era ella vischinanza, aschia ch'ei ir egl jester ei staus empau pli levs. Inagada erien els ir cun ina pintga barca ora sil lag da Constanza. Pér cura ch'els erien lunsch viadura seigi vegniu endamen che negin dad els sappi senudar. Pli tardha ella giu ina plaza tier ina famiglia a Flums. Quels havevien ina gronda farma da gaglinas ed ella hagi giu da splimar bein enquala. Els onns da giuventetgna giugava Maria bugen teater. Sco ei vegneva raquintau eri ella ina fetg buna giugadura.

Maria empres d'enconuscher il Gion Battesta Giossi da Rueras ed els fan nozzas e secasan giudem il vitg da Rueras. Leu han els renovau la casa

dils Alexis e quella s'empleina cun sis affons. Ensem en fan els il pur cun in pign menaschi da vaccas, cauras e nuorsas, pors e gaglinas e buca d'emblidar il cavagl. Quel era propi la luschezia, buca mo da Gion Battesta mobein era da Maria. Els lavuran maun en maun e segidan in cun l'auter.

Ils affons buca aunc ord scola vegn il mariu malsauns e Maria sto surprender adina dapli il tgamun. Ina aunc pli gronda frida sto Maria surprender cura che siu premnaschiu fegl Alexi sedisgraziescha mortalmein en Val Val. Ell'oraziun ha Maria anflau confiert e consolaziun e quella ha era gidau ella da supportar la mort da siu car mariu. Ella ei stada gronda veneratura da Nossadunna e pliras gadas ha ella visitau il liug da pelegrinadi a Lourdes e quel da Medjugorije. Naturalmein era a nies pelegrinadi a Selva fageva ella stediamein part per venerar Nossadunna ed engraziar ad ella. Ils onns vargan, ils affons ord casa e Maria vegn pli persula. Mo ella ha mai liunguriala, ella sa co far vargar il temps. Cun far oraziun, far caltschiel, envidar parents ed enonuschents tier in gentar ni ina marend, dar in scart troccas, ina paterlada cun vischinas e vischins dil vitg. Ella cuschinava fetg bugen e mintga giavisch empruava ella da risguardar en special quels da ses siat biidis. Perquei dev'eimintgaton buca mo in menu, mobein dus e pettas en tuttas variaziuns.

Il mars 2018 sto Maria serender el spital pervia d'ina fractura el calcogn. Dapi lu eis ei buca stau pli pusseivel da star persula en sia casa. Ella serenda ella casa da tgira Puntreis a Mustér nua ch'ella ei beingleiti da casa. Ella astga ussa veramein schar puppergnar e guder tut il bi e bien che quella casa porscha.

Las forzas, il spért vegnan denton onn per onn pli e pli fleivlas e la veglia-detgna sefa valer. Il davos temps po ella strusch pli bandunar il letg ed ils 10 da fevrer, dus meins suenter la mort da sia cara feglia Filomena, siara Maria per adina ses egls.

Cara, buna mumma nus emblidein tei mai, mai. Tia semenza, tes fastitgs accumpognan nus per adina.

Ruaussa en pasch.

Rueras, fevrer 2021